

ÖĞRETMEN ADAYLARINA GÖRE ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ BİR DEĞERLENDİRMESİ

Arş. Gör. Mustafa KÖYLÜ
O.M.Ü. İlahiyat Fakültesi

A) Giriş

1- Problem :

Hem din görevlisi hem de öğretmen yetiştiren bir kurum olması nedeniyle; İlahiyat Fakültesi son sınıf öğrencilerimizin, öğrenimleri süresince edindikleri bilgi, beceri ve ehliyeti meslek alanında kullanabilmelerini sağlamak ve kazandırılan genel ve mesleki bilgilerin, tavır ve becerilerin uygulamada yeterli şekilde kullanılıp kullanılmadığını değerlendirmek ve geliştirmek amacıyla, her yıl, sekizinci dönem içerisinde bölüm başkanlarının teklifi ile Fakülte Yönetim Kurulunca belirlenen bir sürede üç hafta boyunca öğretmenlik uygulaması yapılmaktadır.

Bu uygulamada, adaylar ilk hafta gönderildikleri okullarda bağlı buldukları branş öğretmenlerinin derslerine dinleyici olarak girerler; ikinci hafta uygulama okulları müdürleri tarafından onaylanan bir program dahilinde ders verirler, üçüncü hafta da ise, fakülte öğretim elemanları ve branş öğretmeni tarafından herhangi bir derste, dinlenirler ve değerlendirilirler. Bu değerlendirmede ders öğretmenin değerlendirmesi başarıya % 40, Fakülte elemanının ise % 60 oranında etki eder. Uygulama çalışmaları sonunda adayların başarı durumları, bölüm başkanlığı tarafından Öğrenci İşleri Müdürlüğüne iletilmek üzere Dekanlığa teslim edilir.

Uygulamada başarısız görülenler, yeniden düzenlenecek programa göre başka bir ders veya konuda bir defa daha ders verirler. Tekrar başarısız olanlar bir sonraki yarı yılda öğretmenlik uygulamasını tekrar ederler.

İşte bu yıl da (1991) 18 Şubat 8 Mart tarihleri arasında öğretmenlik uygulaması yapıldı. Biz de yapılan bu uygulamanın bir değerlendirmesini yapmak, birtakım eksik, hatalı ve kusurlu yanlarımız varsa onları düzeltme yoluna gitmek, ve gelecek yıllardaki öğretmen adaylarına bir ışık tutmak amacıyla, öğrencilerimizin hemen dönüşünde, onların öğretmenlik uygulamaları boyunca elde ettikleri izlenimleri alabilmek amacıyla bir anket uyguladık. Böylece hem bu yılki öğretmenlik uygulamasının bir değerlendirilmesini yapmaya çalıştık, hem de ilerde daha iyi ve başarılı uygulamalar yapabilmek amacıyla birtakım tespitler ve önerilerde bulunmayı amaçladık.

2- Araştırmanın gayesi:

Ankette sorulan sorular çerçevesinde:

a- Öğretmenlik uygulaması süresince kendilerine rehberlik eden öğretmenlerin kendilerine faydalı olup olmadıklarını, eğer faydalı olmadıysa sebeplerinin neler olduğunu, kendilerine rehberlik eden öğretmenlerin ne gibi eksiklikleri olduğunu,

b- Öğrencilerin genelde derslere karşı ilgilerinin nasıl olduğunu, eğer öğrenciler derslere karşı ilgi göstermiyorlarsa, bunun sebeplerinin neler olduğunu,

c- Öğrencilerin, kendilerine (öğretmen adaylarına) karşı ilgilerinin durumu; olumlu ve samimi ise sebepleri, yine olumsuz ve samimi değilse sebeplerinin neler olduğunu,

d- Öğretmenlik uygulamaları sırasında, Fakültede elde ettikleri bilgiler açısından kendilerini nasıl hissettiklerini öğretmenlik mesleği açısından "yetersiz" hissettilerse, daha çok hangi alanlarda yetersiz olduklarını,

e- Yaptıkları öğretmenlik uygulamasından sonra öğretmenlik konusundaki kanaatlarını,

f- Öğrencilerin en çok ilgi duydukları ve öğrenmek istedikleri konuların (soruların) neler olduğunu ve,

g- Öğretmenlik uygulamalarının daha verimli ve faydalı olabilmesi için ne gibi önerileri olduğunu tespit etmektir.

Böylece, hem bu yılki öğrencilerimizin yaptığı öğretmenlik uygulamasının bir değerlendirilmesini yapmak istedik, hem de bundan sonraki yıllarda bu uygulamanın daha verimli olabilmesi için varsa eksiklik ve hataların tespit edilip ona göre hareket edilmesini yardımcı olmayı düşündük.

Araştırmamıza, öğretmenlik uygulamasına katılan 60 öğrenciden 50'si (% 83, 33) katılmıştır. Sonuçların daha objektif ve güvenilir olması için, araştırma hemen öğretmenlik uygulamasının bitip, okula döndükleri ilk günde yapılmıştır. Ayrıca anket sorularında gerekli yerlerde açık uçlar bırakılarak veya açık sorular sorularak, elde edilecek verilerin zenginleşmesi sağlanmıştır.

B- Bulgular

Uygulama Yapılan Okullar:

TABLO 1

Öğretmen Adaylarının Uygulama Yaptıkları Okul Çeşidine Göre Dağılımları

Okul Çeşidi	Sayı	Yüzde
Ortaokul	12	24
Genel Lise	18	36
İmam-Hatip Lisesi	20	40
Toplam	50	100

Tablo-1'e bakıldığında; öğretmen adaylarından % 60'ının ortaokul ve liselerde, % 40'ının ise İmam-Hatip Lisesinde uygulama yaptıkları görülmektedir. Uygulama okullarının, mümkün mertebe öğretmen adaylarının kendi istekleri doğrultusunda seçildiği dikkate alınır, adaylardan çoğunun ortaokul ve liseyi tercih ettikleri görülmektedir. Bunun nedeni de ortaokul ve liselerde daha rahat ders verebilecekleri, İmam-Hatip Lisesinde ise, biraz zorlanabilecekleri olabilir.

2- Rehber Öğretmenlerden Faydalanma Durumu:

TABLO 2

"Öğretmenlik Mesleğine Hazırlama Açısından" Faydaları Konusundaki Kanaatlarına İlişkin Dağılımları

Rehber Öğretmenlerin Fayda Derecesi	Sayı	Yüzde
Oldukça Faydalı Oldu	38	76
Pek Faydalı Olmadı	10	20
Hiçbir faydası olmadı	2	4
Toplam	50	100

Tablo-2'de görüldüğü gibi, adaylardan % 76' sı, kendilerine rehberlik eden öğretmenlerin oldukça faydalı olduğunu belirtirlerken, % 20'si, pek faydalı olmadığını, % 4'ü ise faydası olmadığını belirtmiştir.

Rehber öğretmenlerin "Pek faydalı" ya da "Hiçbir faydası" olmadıysa, bunun sebeplerinin neler olduğunu sorduğumuzda, anket sorularımıza dayalı olarak, bunlardan % 10' u (5 kişi) "Kendisinin de öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği yeteri derecede bilgi ve kültürü olmadığı için fayda sağlayacak tarafları olmadı" seçeneğini; % 6'sı (3 kişi), "Her şeyi ben biliyorum düşüncesiyle, her şeyimize karşarak bize yeteri kadar serbestlik tanımadı" seçeneğini, % 4'ü (2 kişi) ise, "Uygulama boyunca bizimle pek ilgilenmedi" seçeneğini işaretlemiştir.

TABLO 3

Rehber Öğretmenin En Önemli Eksikliğinin Ne Olduğu Konusundaki Kanaatlarına İlişkin Dağılımları

Rehber Öğretmeninde Görülen En Önemli Eksiklik	Sayı	Yüzde
Genel Kültür Açısından Yetersizdi	2	4
Özel Alan Bilgisi Yetersizdi	1	2
Pedagojik Formasyon Açısından Yetersizdi	14	28
Kişilik ve Karakter Açısından Yetersizdi	-	-
Başka	6	12
Cevap Vermeyen	27	54
Toplam	50	100

Tablo-3'e bakıldığında; öğretmen adaylarından % 54'ünün bu soruya cevap vermedikleri görülmektedir. Demek ki bu grup kendilerine rehberlik eden öğretmenlerde önemli bir eksiklik görmemiştir.

Geri kalan öğretmen adaylarından % 28'i rehber öğretmeni "Pedagojik formasyon açısından" eksik görürken, % 4'ü "Genel kültür açısından", % 2'si "Özel alan bilgisinden" eksik görmektedir. % 12'si ise, "Başka" seçeneğini işaretleyerek: "Özel sıkıntılarını sınıfa yansıtıyordu" (2 kişi) "Sınıfta biraz sert ve kırıcı davranıyordu", "Çok kuralcıydı", "Öğrenci aktif, o pasifti. Kitabın dışına çıkmıyor ve 40 dakikasını doldurmayı hedef alıyordu", "İdareden çekiniyordu" şeklinde diğer eksikliklerini dile getirmişlerdir.

4- Öğrencilerin Derslere Karşı İlgisi

TABLO 4

Öğrencilerin Genelde Derslere Karşı Gösterdikleri İlgilere İlişkin Dağılımları

Öğrencilerin Derslere Karşı İlgisi Durumları	Sayı	Yüzde
Oldukça İlgili Göstermektedirler	28	56
Biraz İlgili Göstermektedirler	17	34
Hiç İlgili Göstermemektedirler	5	10
Toplam	50	100

Tablo-4' te de görüldüğü gibi, öğretmen adaylarından % 56'sı, öğrencilerin derslere karşı oldukça ilgi gösterdiklerini belirtirken, % 34'ü, biraz, % 10'u ise hiç ilgi göstermediklerini ifade etmektedirler.

Öğrencilerin derslere karşı ilgisizliğinin sebeplerine ilişkin sorduğumuz soruya ise şu cevapları vermişlerdir:

5. Öğrencilerin Derslere Karşı İlgisizliklerinin Nedenleri:

Tablo 5

Eğer Öğrenciler Derslere Karşı İlgisizse Bunun Nedenlerine İlişkin Dağılımları

Derslere Karşı İlgisizlik Nedenleri	Sayı	Yüzde
Dersin Oldukça Monoton Geçmesi	6	12
Öğrencilerin Sorularına Yeterli ve İkna Edici Cevap Verilmemesi	1	2
Diğer Öğretmen ve Derslerin Olumsuz Etkileri	6	12
Dersi Gereksiz Görmeleri	2	4
Ders Konularının Cazip Gelmemesi	3	6
Başka	6	12
Cevap Vermeyen	26	52
Toplam	50	100

Tablo-5 incelendiğinde; öğretmen adaylarına göre, öğrencilerin derse karşı ilgisizliklerinin başında % 12'lik oranla "Dersin oldukça monoton geçmesi" seçeneğiyle, "Diğer öğretmen ve derslerin olumsuz etkileri" gelmektedir. Bunu % 6'lık bir oranla "Ders konularının cazip gelmemesi", % 4'lük oranla "Dersi gereksiz görmeleri", % 2'lik oranla da "Öğrencilerin sorularına yeterli ve ikna edici cevap verilmemesi" izlemektedir. Öğretmen adaylarından % 12'si de "Başka" seçeneğini işaretleyerek, öğrencilerin derse karşı ilgisizliğini şöyle dile getirmişlerdir: "Sınıfların kalabalık olması nedeniyle havanın teneffüs edilmeyecek kadar kirlenmesi ve bu nedenle öğrencilerin uyumaları veya dinlenmemeleri", "Bazı öğrenciler 11. sınıftan itibaren çoğu derslerde üniversiteye hazırlık kitaplarına çalışıyorlar" (2 kişi) "Öğretmenlerin dersi sevdirememesi" (2 kişi) "Bazı öğretmenlerin disiplinsizce hareket etmeleri."

Cevap vermeyenler ise (% 52), Tablo-4'te de görüldüğü gibi (% 56), derslerin ilgiyle geçtiğini belirtmişlerdir.

Buraya kadar ki bölüm, genel olarak öğretmen adaylarının rehber öğretmen ve öğrenciler hakkındaki kanaatlarıydı. Bundan sonraki sorular ve sorularla ilgili tablolar ise bizzat öğretmen adaylarını ilgilendiren durumlardır. Bunlar da aşağıdaki şekilde görüldüğü gibidir.

TABLO 6
Öğrencilerin Öğretmen Adaylarına ve Derslerine Karşı
İlgilerinin asıl Olduğuna İlişkin Dağılımları

Öğrencilerin İlgi durumu	Sayı	Yüzde
Bize Karşı Oldukça İyi Davranarak Derslerimizi İlgiyle İzlediler	38	76
Bize Bir Öğrenci Gözüyle Bakarak Bize ve Derslerimize Karşı Gereken İlgiyi Göstermediler.	1	2
Zayıf Taraflarımızı Yakalamak ve Zor Durumda Bırakmak Amacıyla Sürekli Soru Yağmuruna Tuttular	2	4
İyi Bir Sınıf Disiplini Olmadığından İyi ve Ciddi Bir Ders Anlatma İmkanına Sahip Olamadık	4	8
Bizden Önceki Rehber Öğretmene Karşı Gösterdikleri Olumsuz Davranışları Bize de Aksettirdiler	5	10
Toplam	50	100

Tablo-6'ya bakıldığında; öğretmen adaylarından büyük çoğunluğunun (% 76), öğrencilerin kendilerine karşı iyi davranarak, derslerini dikkatle izlediklerini belirttikleri görülmektedir. Öğretmen adaylarından % 10'unun, öğrencilerin derslerine karşı tutumlarının rehber öğretmene bağlı kaldığını, ona karşı gösterdikleri olumsuz davranışları kendilerine de gösterdiklerini belirtirlerken, % 8'inin iyi bir sınıf disiplini olmadığından iyi

bir ders anlatamadıklarını, % 4' ünün, öğrenci psikolojisi gereği kendilerinin soru yağmuruna tutulduğunu, % 2'sinin ise, kendisine bir öğrenci gözüyle baktıklarını ifade ettikleri görülmektedir.

Yukarıdaki tablo ile ilgili olarak sorduğumuz sorudan başka, bir de; öğrencilerin öğretmen adaylarının kendilerine karşı davranışlarının olumlu veya olumsuz oluşunun nedenlerinin neler olduğunu sorduk, ve aşağıdaki cevapları aldık:

a- Olumlu ve samimi davranışlarının nedenleri:

"Yeni bir sima görmeleri nedeniyle dersleri ilgi ve merak ile dinleyip, çeşitli sorular sormuşlardır."

"Yeni bilgilerle donatılmış olmamız ve aradaki mesafeyi daha samimi bir şekilde ayarlamamızdır."

"Öğrenciler bize bir öğretmen gözüyle değil de, ağabey gözüyle baktıklarından hiçbir şeyi çekinmeden samimi bir şekilde sordular. Bizlerin, öğretmenlerden daha toleranslı davranmamız da bir başka sebebi."

Derslerin sevdirmesi, onların kafalarına takılan soruları cevaplamaya gayret etmemiz, güler yüz, tatlı dil."

"İnsanlar gerçeği duymaya muhtaçlar. Bu gerçekler samimi bir şekilde dökülünce, öğrenciler de hem konuya hem de bize karşı olumluydular."

"Bizlerde yeni bir heyecan olduğu için, öğrencilere oldukça iyi davrandık. İdeallerimizi gerçekleştirmeye çalıştık. Öğrenciler bizleri sevdi, ayrıca derslere ilgileri daha da arttı."

"Bizim onlara orta yolu takip ederek yaklaşmamız. Diyaloğumuzun gerçek ve samimi oluşu. Sorularına rahat cevap vermemiz. Sınıfta stajyer gibi değil, tecrübeli öğretmen gibi davranmamız ve konuşmamız. Konuları aklileştirmemiz."

"Onlara istedikleri alanda, istedikleri gibi soru sormalarına fırsat verdiğimizden ve bir arkadaş gibi yaklaştığımızdan bize karşı samimi idiler"

"Onlara öncelikle kendi fikirlerini sorarak değer verdiğimiz hissini uyandırmamız."

"Kitaba bağlı kalmama ve orijinallik."

"Derse hakim olunursa, sorularına ikna edici cevaplar verilirse, fevkalâde samimi tutumları var."

Sınıfların çoğu samimi idi. Bunu da hocanın değişikliğine ve öğrencilerin meselelerine daha çok yaklaştığımızdan kaynaklandığına inanıyorum."

"Ders işlenirken mümkün merteye bütün öğrencilerin derse katılmalarını sağladığımızdan."

"Öğrenci psikolojisini bilmemizden."

"Anlatacağımız derslere iyi hazırlandık, anlatacağımız derslerin monoton geçmemesi için özen gösterdik."

"Öğrencilere karşı hiçbir olumsuz ya da kırıcı söz söylememeye özen gösterdik."

"Dersleri anlatırken günlük olaylarla konuları açıklamamız bize olan güvenlerini artırdı. Bu yüzden davranışları samimi ve içten olmuştur. Diğer bir sebep de dersin hocasına duyulan saygıdan dolayı bize karşı samimi oldular."

b- Olumsuz davranışlarının nedenleri:

"Kendilerinin son sınıf olmaları ve ileriye yönelik çalışmalarının yanında okulu bitirme havasına girip dersleri ve başka bir çok şeyi boşvermeleri."

7- Öğretmen Adaylarının İ.F. den Elde Ettikleri Bilgilere Göre Durumları:

TABLO 7
Öğretmen Adaylarının İlahiyat Fakültesinde Elde Ettikleri
Bilgiler Açısından Kendilerini Değerlendirmelerine
İlişkin Dağılımları

Kendilerini Değerlendirme Biçimleri	Sayı	Yüzde
Oldukça Yeterli Olduğumu Gördüm	8	16
Normal Derecede Yeterli Olduğumu Gördüm	31	62
Yetersiz Olduğumu Gördüm	7	14
Oldukça Yetersiz Olduğumu Gördüm	4	8
Toplam	50	100

Öğretmen adaylarının, İlahiyat Fakültesinde elde ettikleri bilgiler açısından kendilerini değerlendirmelerine ilişkin dağılımlarına bakıldığında ; % 78'inin oldukça veya normal derecede yeterli olduklarını belirttikleri görülürken, % 22'sinin yetersiz veya oldukça yetersiz olduklarını belirttikleri görülmektedir.

Cevaplarının "Yetersiz veya oldukça yetersiz" ise, hangi alanlarda yetersiz olduklarına ilişkin bir soruya aşağıdaki tabloda da görüleceği üzere şu cevapları vermişlerdir:

8- Yetersiz Oldukları Alanlar:

TABLO 8
Öğretmen Adaylarının Yetersiz Oldukları Alanlara
İlişkin Dağılımları

Yetersiz Oldukları Alanlar	Sayı	Yüzde
Mesleki Bilgi Açısından	4	8
Genel Kültür Açısından	1	2
Öğrenci Psikolojisi Açısından	4	8
Ders Anlatma Açısından	2	4
Cevap Vermeyen	39	78
Toplam	50	100

Öğretmen adaylarının, yetersiz oldukları alanlara ilişkin dağılımlarına bakıldığında; % 8 ile % 4'lük bir oranla (öğrenci psikolojisi ve ders anlatma) pedagojik formasyon açısından yetersiz oldukları, % 8'inin mesleki bilgi açısından, % 2'sinin de genel kültür açısından yetersiz oldukları görülmektedir. % 78'lik bir oran ise bu soruya cevap vermeyerek kendilerinin yeterli olduklarını belirtmek istemişlerdir. (Bk. Tablo 7)

9- Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleği Hakkındaki Düşünceleri:

TABLO 9
Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulamasından Sonra
Öğretmenlik Mesleği Hakkındaki Kanaatlarına
İlişkin Dağılımları

Öğretmenlik Hakkındaki Kanaatları	Sayı	Yüzde
Oldukça Zevkli ve İdeal Bir Meslek	28	56
Oldukça Sıkıcı ve Monoton Bir Meslek	2	4
Kişinin Kendi Bilgi ve Kültürüne Bağlı		
Eğer Mesleki Alanda Yeterli İse İyi, ...	19	38
Derse Göre Değişmekte	1	2
Toplam	50	100

Öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleği hakkındaki kanaatlarına ilişkin Tablo -9'a bakıldığında; % 56'sının öğretmenliğin oldukça zevkli ve ideal bir meslek olduğunu, % 38'inin, kişinin kendi bilgi ve kültürüne bağlı olduğunu, mesleki alanda yeterli olma durumunda iyi bir meslek olduğunu, aksi halde zor ve sıkıcı bir meslek olduğunu; % 4'ünün, oldukça sıkıcı ve monoton bir meslek olduğunu, % 2'sinin ise, derse göre değişmekte olduğunu, belirttikleri görülmektedir.

Özellikle, öğretmen adaylarının kendilerinden sonrakilere ışık tutması amacıyla bir de uygulama yaptıkları okullarda öğrencilerin en çok ilgi duydukları ve öğrenmek istedikleri konulardan (sorulardan) birkaç tanesini yazmalarını istemiştik, şimdi kendilerine en çok sorulan sorulardan bazılarını sunmak istiyoruz:

10 - Öğretmen Adaylarına En Çok Sorulan Sorular:

"Bizi Allah yarattı, Allah'ı kim yarattı?" (2 Kişi)

"Şeytan niçin yaratıldı? Bizi kötülöklere sevk ediyor, yaratılmasaydı daha iyi olmaz mıydı?" (iki kişi)

"Dünyada kötölük olmasaydı ne olurdu?"

"Bizim mahallede falan Allah'a inanmıyor, buna nasıl cevap verebiliriz?"

"Allah neden bütün insanları bir eşit yaratmamış?"

"Allahtan niçin korkarız?"

"Allah'ı neden göremiyoruz?"

"Allah'ın bu dünyayı yaratmasına ne ihtiyacı vardı?"

"Allah'a inanmayan, dini konularda soru sorarsa inanmış olur mu?"

"Allah kötölükleri niçin yarattı?"

"Allah'a ibadet etmesek ne olur?"

"Yaratılanı yaratandan dolayı sevmeliyiz cümlesine binaen, şeytani da Allah yaratmıştır, onu da mı sevmeliyiz?"

"Allah'ın kullarının ibadetine ihtiyacı mı vardı ki, kullarını kendisine ibadet etmeleri için yaratmıştır?"

"Allah erkeklerden peygamber yapmış, kadınlardan niçin yapmamış?"

"Allah o kadar din göndermiş de, neden batıl dinler de var?"

"İslamiyet nasıl bir dindir?"

"Cennet ve çeheennem, cennetin nimetleri?"

"İnsanlar cennette kaç yaşında olacak?"

"Bebeklerin cennetteki yaşı ve durumu nedir?"

"Hristiyanlar cennete gider mi?"

"Hristiyan ve Yahudiler nereye gidecek?"

"Cennette okul, namaz, başörtüsü vs. var mı? Orada da yükümlü müyüz?"

"Sırat kıldan ince, kılıçtan keskin nasıl olur?"

"Müslüman daha sonraki hayatında kafir olsa ve öyle ölse, önceki yaptıkları onu cennete götürmeye yetmez mi?"

"Hristiyanlar insanlığa birtakım yararlı işler yaptıkları halde neden ceheennemliktir?"

"Hristiyanlık dini Kur'an-ı Kerim'de hak olarak zikredildiği halde biz ona nasıl batıl din diyebiliriz?"

"İnsanlar cennet veya ceheenneme gidecek, hayvanlar ne olacak?"

"Öldükten sonra dirilme nasıl olacak?"

"Ruh ve ruh çağırma olayının aslı nedir?"

"Cinler ve periler gerçekten var mıdır?"

"Muska, fala bakmak, cincilik gibi konularda hayli soru sorulmaktadır."

"Cin, hortlak, hayalet var mı, ruh çağırılabilir mi?"

- "Niçin ibadet ediyoruz ?"
- "Namaz niçin kılınır, ehemmiyeti nedir?"
- "Namaz ibadetinin fert ve toplum hayatındaki önemi nedir ?"
- "Türkiye 'de Cuma namazı kılınmaz mı?"
- "İnsanın yaradılışı ve türeyişi meselesi."
- "Ergenlik çağı ile ilgili çok soru soruldu."
- "Müslüman bir erkekle, müslüman olmayan bir kadının evlenmesi veya aksi durum."
- "İnsanlar evlenmese dinen mahzurlu olur mu?"
- "İslam'a göre alış-verişte bir fiyat tespiti var mıdır?"
- "Organ naklinin, organ bağışlamanın dinimizdeki yeri nedir?"
- "Faiz, banka, loto, piyango haram olduğu halde,devlet niçin bunları teşvik ediyor?"
- "Devlete verilen vergi zekat yerine geçer mi?"
- "Faiz konusu hakkında."
- "Domuz eti yemek niçin haramdır?"
- "Türkiye' deki görüş farklılıkları nasıl çözümlenebilir?"
- "İslam Dini 'ne göre ırkçılık nedir? Vatan ve milletini yüceltmek için çalışmak bu kavramın içine sokulabilir mi?"
- "İslamı yaşamanın ve bunun çevreye yaymanın en kestirme yolları nelerdir?"
- "Müslümanlar ne zaman eski güçlerini kazanacaklar, nasıl?"
- "Müslümanların geri kalmışlığının nedenleri nelerdir?"
- "Çevremiz uygun değilse, dinimizi nasıl yaşayabiliriz?"
- "İslama yapılan saldırılara hangi metodlarla karşı koyabiliriz?"
- "İslamiyet insanlara niçin yanlış anlatılıyor?"
- "Dinde zorlama var mı?"
- "İslama göre kazı yapmak caiz midir?"
- "Erkeklere altın ve ipek neden haramdır?"
- "İslam'da kadın hakları nelerdir?"
- "Yahudilerin ve masonların Türkiye'de ürettikleri sanayi ve gıda maddelerini kullanmak sakıncalı mıdır? Neden?"
- "Şehitler herhangi bir savaşa katılabilirler mi?"
- "Fakültenizi isteyerek mi seçtiniz, memnun musunuz? Onca İlahiyet Fakültesi öğrencisi varken, neden İmam-Hatipliler daha çok ilgi topluyor ve siz neden yeterli olamıyorsunuz?"

11.Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Uygulaması Konusundaki Önerileri:

Son olarak da, öğretmen adaylarından, öğretmenlik uygulamalarının daha faydalı ve verimli olabilmesi için, ne gibi önerileri olduğunu sormuştuk. Onlar da bu soruya aşağıdaki şekilde cevap vermişlerdir:

"Öğretmenlik uygulaması süresinin biraz daha fazla olması." (24 kişi)

"Uygulaması yapılacak dersler, öğrencinin Fakültedeki eğilimine göre düzenlenmeli, istemediği derse girmeye mecbur bırakılmamalıdır."

"Öğretmen adayı olarak gönderilecek kişilerin, en iyi, anlayışlı olan rehber öğretmenlere verilmesini istiyorum."

"Benim favsiyem benim gibi stajyer öğrencilerin daha disiplinli ve uyumlu okullarda öğretmenlik uygulaması yapmalarıdır."

"Rehber hocalarımız bizim sayemizde kendi eksikliklerini görüyorlar ve araya mesafe koyarak bize pek faydalı olmadılar. Mesleğinde başarılı ve iddialı olan öğretmenlere verilmeliydik."

"Bazı rehber öğretmenlere öğretmenlik uygulamasının ciddiyeti anlatılmalıdır."

"Her okula (uygulama okuluna) az sayıda öğretmen adayı gönderilmeli. Mesela bu yıl 19 Mayıs Lisesine 200 öğretmen adayı gönderilmişti. (Eğitim Fakülteleri ile birlikte) İdarenin tutumu dahi yetersiz oluyor. Yeterli verim elde edilemiyor."

"Okul idaresi tarafından idari konularda pek bilgi verilmiyor. Sadece boş dosya kağıdı verilmekte, gerekli olan bilgiler verilmemektedir."

"Öğretmen adayı, rehber öğretmenin kontrolünde olmalı ancak dersi sınırlanmamalı, her derse girme imkanı sağlanmalı. Özellikle İmam-Hatip Lisesinde meslek derslerinin tamamına girebilmeliyiz."

"Daha çok derse girmemiz ve daha çok konu anlatmamız sağlanmalıdır."

"Birinci haftadan sonra, kesinlikle rehber öğretmenin denetim ve yönlendirmesinden kurtarılmalı."

"Öğretmenlik uygulaması fazlaştırılmalı. Sadece bir okulda değil, orta, lise ve İ.H.L., de yapılmalı."

"Öğrencilerin okullara dağıtılırken yapabilecekleri derslerin verilmesine dikkat edilmelidir."

"Din kültürü ve Ahlak Bilgisi dışındaki derslerin öğretiminde yetersiz kaldık."

"İlahiyat Fakültesinin mezunlarının öğretmen olmaları zorunlu olmadığından, öğretmenlik uygulamasının da zorunlu olmaması gerekir. Öğretmen olmak isteyen stajyerliğini yapsın. İstemeyene daha değişik bir uygulama olmalı."

"Diyanette görev almak isteyenler uygulamalarını cami ve Diyanete bağlı yerlerde yapmalıdır."

"Öğrencilerin ilgilerini çekebilmek için, hiç olmazsa bir yazılı sınav stajyerler tarafından uygulanmalı."

"Öğrencilerimizi yazılı yoklama yapmamamız onlara verdiğimiz bilgileri ne derecede anlayıp anlamadıklarını, aynı zamanda kendimizi de ölçmeyi engellemektedir."

"Öğretmenlik uygulamasından önce, okulda öğrencilerin (bizlerin) aktif halde ders anlatmalarını sağlayıcı çalışmalar yapılmalıdır."

B- Sonuç ve Öneriler

Yaptığımız bu küçük çaplı araştırmada ortaya çıkan sonuçları şöylece özetlemek mümkündür:

Öğretmenlik mesleğine hazırlama açısından, rehber öğretmenlerin çoğunlukla (% 76) faydalı olduğu kanaatine varılmıştır. Bununla beraber geri kalan % 24'lük bir oran

da, kendilerine rehberlik eden öğretmenlerin birtakım hatalı davranışları ya da eksik tarafları nedeniyle pek faydalı olmadıklarını belirtmişlerdir.

Rehber öğretmenlerde görülen en önemli eksikliklerin ise, pedagojik formasyon açısından olduğu (% 28) ve bunu iyi bir öğretmende bulunmaması gereken niteliklerin izlediği (% 12) tespit edilmiştir.

Öğrencilerin genelde derslere karşı ilgilerinin iyi olduğu (% 56), bunun yanında biraz ilgi gösterenlerle (% 34) hiç ilgi göstermeyenlerin de bulunduğu (% 10) tespit edilmiş, derse karşı ilgisizliğin nedenlerinin başında da, derslerin oldukça monoton geçmesi, diğer öğretmen ve derslerin olumsuz etkileri (% 12) ders konularının cazip gelmemesi, ya da ders öğretmenlerinden kaynaklanan nedenlerden ötürü olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğrencilerin, öğretmen adaylarına ve derslerine karşı ilgilerinin oldukça iyi olduğu (% 76) görülmüş, bu da öğretmen adaylarının onlara dostça ve samimi bir şekilde yaklaşmaları, derslere iyi hazırlanmış bir şekilde girmeleri, sorularına elden geldiği kadar cevap vermeleri ve öğrenci psikolojisini bilmeleri ile, ders konularını günlük olaylarla bağdaştırabilmeleri neticesinde olmuştur.

Öğretmen adaylarının çoğunluğu (% 78) İlahiyat Fakültesinden elde ettikleri bilgiler açısından kendilerini yeterli görürken, % 22'lik bir oranda da kendilerini mesleki bilgi ve öğrenci açısından yetersiz görmüşlerdir.

Öğretmen adaylarının yarısından fazlası (% 56) öğretmenliği oldukça zevkli ve ideal bir meslek olarak gördüklerini belirtirken, % 38'i de mesleğin kişinin kendi bilgi ve kültürüne göre değiştiğini ifade etmişlerdir.

Öğretmenlik uygulaması boyunca, öğrenciler tarafından sorulan soruların başında, genellikle sem'iyat dediğimiz gaybı konuların (Allah, melek, cin, ruh, cennet, cehennem vs.) geldiği, bunu kötülük probleminin izlediği ve bir de günlük (çağdaş) İslami problemlerin oluşturduğu görülmüştür.

Öneriler bölümünde ise, öğretmen adaylarından çoğunluğu (% 48), öğretmenlik uygulaması süresinin biraz daha uzatılmasını, iyi bir rehber öğretmene gönderilmesini, uygulamanın sadece bir okullarda değil, değişik okullarda olmasını, isteyenlerin Diyanet hizmetlerinde de uygulama yapabilmelerini ve uygulama boyunca en azından öğrencilere bir yazılı sınav yapabilmelerinin sağlanmasını istenmektedirler.

Öğretmen adaylarının bu önerilerine ek olarak bir de öğretmen adaylarının değerlendirilmesi ve öğretmenlik uygulamasının daha faydalı olabilmesi için benzer bir çalışmanın rehber öğretmenlere ve İlahiyat Fakültesinden dinleyici olarak giden öğretim elemanlarına yapılmasını temenni ediyoruz.